

Krzysztof Eugeniusz Penderecki (ur. 23 listopada 1933 w Dębicy, zm. 29 marca 2020 w Krakowie) – polski kompozytor, dyrygent i pedagog muzyczny. Przedstawiciel polskiej szkoły kompozytorskiej lat sześćdziesiątych XX wieku. Profesor i rektor Akademii Muzycznej w Krakowie.

Skomponował cztery opery, osiem symfonii i szereg innych utworów orkiestrowych, koncertów instrumentalnych, oprawę chóralną głównie tekstów religijnych, a także utwory kameralne i instrumentalne. Wśród jego najbardziej rozpoznawalnych utworów są Ofiarom Hiroszimy – Tren, Pasja według św. Łukasza, Polskie Requiem oraz III Symfonia.

Studiował kompozycję w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Krakowie (obecnie Akademia Muzyczna w Krakowie), gdzie po uzyskaniu dyplomu podjął pracę nauczyciela akademickiego. Po raz pierwszy zdobył rozgłos w 1959 roku po premierowym wykonaniu utworów Strofę, Emanację oraz Psalmu Dawida na festiwalu Warszawska Jesień. Powszechne uznanie przyniosła mu kompozycja Tren na orkiestrę smyczkową, poświęcona ofiarom ataku atomowego na Hiroszimę, oraz chóralne dzieło Pasja według św. Łukasza. Jego pierwsza opera, Diabły z Loudun, została premierowo wystawiona w Hamburgu i Stuttgarcie w 1969 roku. Począwszy od połowy lat 70. styl kompozytorski Pendereckiego zmienił się, a jego pierwszy koncert skrzypcowy skupił się na półtonie i trytonie. W latach 80. powstało jego chóralne dzieło Polskie Requiem.

Jego muzyka niejednokrotnie była wykorzystywana przez twórców filmowych. Utwory Pendereckiego znalazły się w filmach, takich jak Egzorcysta Williama Friedkina, Lśnienie Stanleya Kubricka, Dzikość serca Davida Lyncha, Ludzkie dzieci Alfonso Cuaróna, Katyń Andrzeja Wajdy oraz Wyspa tajemnic Martina Scorsese.

Sam również napisał muzykę do bardzo wielu polskich i zagranicznych filmów.

Za swoją pracę otrzymał szereg prestiżowych nagród, w tym dwukrotnie Prix Italia: w 1967 i 1968 roku, oraz czterokrotnie Nagrodę Grammy: w 1988, 1999 (dwie) i 2017 roku. Szereg uczelni wyższych w Europie i Stanach Zjednoczonych przyznało mu tytuł doctora honoris causa. Penderecki posiadał honorowe obywatelstwo Bydgoszczy i był honorowym prezesem Związku Kompozytorów Polskich. Otrzymał szereg odznaczeń państwowych. Kawaler najwyższego polskiego odznaczenia, Orderu Orła Białego. Był także wielokrotnie nominowany do nagród Akademii Fonograficznej „Fryderyk” w kategoriach muzyki poważnej (w tym czterokrotnie w kategorii kompozytor roku muzyki poważnej). W 2009 roku otrzymał Złotego Fryderyka za całokształt twórczości w muzyce poważnej.

Był członkiem Polskiej Akademii Umiejętności oraz Akademii Fonograficznej ZPAV.

W 2012 dziennik „The Guardian” nazwał go „najprawdopodobniej największym żyjącym polskim kompozytorem”.

Źródło i dodatkowe informacje: https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzysztof_Penderecki